

የ፪ሺ፪ ዓ. ም.

የሕማማት መልእክትና ሥርዓተ ጸሎት።

ፈጣሪያችንና አምላካችን ኢየሱስ ክርስቶስ፡

ከማትለየው፡ ቅድስት እናቱና እናታችን ድንግል ማርያም ጋር፡
አስቀድሞ፡ ጸመ ኢትዮጵያን፣ አከታተሎም፡ ዓቢይ ጸምን አስፈጽሞ፡
እንኳን፡ ለዘንድሮው በዓለ ሆሣዕናና ሰሙኑ ሕማማት፡ በደህና አደረሰን!

ይድረስ፡-

በኢትዮጵያ ላላችሁትና በመላው ዓለም ለተበተናችሁት፡ የእግዚአብሔርና የቅድስት እናቱ፡ የኢትዮጵያ፡ ታማኞች ለኾናችሁት፡ የቅዱሱ ኪዳን ኢትዮጵያውያንና ኢትዮጵያውያት ወገኖቻችን!

በእግዚአብሔርና በቅድስት እናቱ ስም፡ ኢትዮጵያዊውን ሰላምታችንን፡ በያላችሁበት እናቀርብላችኋለን።

ከ“ጸመ ኢትዮጵያ” ጋር ተያይዞ የመጣውን “ዓቢይ ጸምን” (ሁዳይን)፡ ዓቅማችንና የኑሮ ኸኔታችን በፈቀደልን መጠን፡ በዚያው በጀመርነው፡ በ“ጸመ ኢትዮጵያ” መንፈስና ሥርዓት መቀጠላችን ይታወሳል፤ እንደዚያ አድርገን በመቀጠላችንም፡ እነሆ፡ በእግዚአብሔር ቸርነት፡ ከዚህ፡ ከሆሣዕና ሰንበት ልንደርስ ችለናል።

እንግዲህ፡ ከመጋቢት ፲፱ እሁድ ማታ፡ እስከጳጅ ቅዳሜ ሥዑር ማታ፡ ፳፻፪ ዓ. ም. ያለው፡ ሰሙኑ ሕማማት፡ የኔታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የመስቀል መከራዎቹ የሚታሰቡበት ሳምንት በመኾኑ፡ ጸሙ፣ ጸሎቱና ስግደቱ ተጠናክሮ የሚበዛበት፣ ደግሞም፡ የጸሎቱ ዓይነትና የዜማው ስልት፡ ከጸመ ኢትዮጵያውና ከዓቢይ ጸሙ የተለየ መኾኑን ተገንዝባችሁ፡ ቀደም ብለን፡ በጀመርንበትና እስከዚህ ባደረስንበት፡ በዚያ የጸም ይዘት፡ በይበልጥ ተጠምደን፣ በጸሎቱ ጽናትም፡ በይበልጥ ተመስጠን፣ በስግደቱም መጠን፡ በይበልጥ ተጠናክረን እንድናካኸደው እናሳስባችኋለን።

ስለሳምንቱ ምንነት የሚያብራራውን ሐተታ፣ እንዲሁም፡ የምንባቦቹን ዝርዝርና የዜማዎቹን ቅንብር የያዘው፡ የሰሙኑ ሕማማት ሥርዓተ ጸሎት፡ በየመልኩ ተዘጋጅቶላችኋልና፡ ተከታተሉት! “ሰሙኑ ሕማማትን፡ በመልካም አከናውነን፡ ከምናበረክትላቸው የንስሐ ፍሬአችን ጋር፡ ለብርሃን ትንሣኤው እንዲያበቁን፡ የፈጣሪያችንና የቅድስት እናቱ ፈቃድ ይኸኑልን !” እያልን፡ ይህንኑ መርሐ ግብር፡ እየከፈታችሁ እንድትጠቀሙበት፡ ይኸው አቅርቦንላችኋል።

ሰሙኑ ሕማማት

ከዕለተ ትንሣኤ በፊት፡ ከሆሣዕና እሑድ ማታ፡ እስከቅዳሜ ስዑር ማታ ያለው ሰሞን፡ “ሰሙኑ ሕማማት” ይባላል። አምላካችና መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ፡ እኛን፡ ሰዎችን፡ ከዲያብሎስ ገዢነት፤ ከኃጢአት ቀንበርና ከሞት ፍዳ ሊያድነን፡ ለፍጥረቱ ቤዛ ኸኖ በመሠዋት፡ በተለይ፡ ከምሴተ ሓሙስ (ከሓሙስ ማታ) ጀምሮ፡ የትንሣኤው ብርሃን እስከበራባት፡ እስከእሑድ ሌሊት ድረስ፡ የተቀበላቸውን ልዩ ልዩ መከራዎች በማሰብ፡ በግልም ኸነ፡ በማኅበር ተወስነን የምናሳልፈው ሳምንት ነው፤ ደግሞም፡ እየራሳችንን፡ በሥጋም፤ በነፍስም፤ በመንፈስም፡ የእርሱ ሥቃይ ተካፋዮች በማድረግ፡ በፍጹም ትሕትናና ንስሐ፤ በተለየ ጾምና ጸሎት፤ በብዙ ስግደትና በእርሱ ፍቅር ተጠምደን የምንሰነብትበት ስለኸነ፡ “ሰሙኑ ሕማማት”፤ ወይም፡ “የኢየሱስ ክርስቶስ መከራዎች መታሰቢያ ሳምንት” ተብሏል።

ይህ ሳምንት፡ እርሱ፡ ኢየሱስ ክርስቶስ፡ በአስቆሮታዊው ይሁዳ መሪነትና ጠቋሚነት፡ በአይሁድና በሮማውያን ወታደሮች ተይዞ፤ የፊጥኝም ታሥሮ፤ በዕለተ ዓርብ፡ በአደባባይ ሲንገላታ ከዋለ በኋላ፡ ተገርፎና ዕርቃኑን በመስቀል ላይ ተሰቅሎ፡ የሾህ አክሊልን ከተቀዳጀው ራሱና በጦር ከተወጋ ጎኑ፡ ደሙን ያፈሰሰበት፤ በመጨረሻም፡ “ተፈጸመ!” ብሎ፡ በሰውነቱ፡ የሞት ጽዋን የተቀበለበት ነው። በዚያ አካለ ሥጋውም፡ ወደመቃብር ወርዶ፡ ቅዳሜ ስዑርን ሲያሳልፍ፡ በአካለ ነፍሱ ደግሞ፡ ወደሲኦል ወርዶ፡ ላመኑበት ነፍሳት፡ ነጻ የመውጣታቸውን ምሥራች የሰበከበት ነው።

ከደስታ በፊት፡ ፈተና መኖሩ፤ እንዲሁም፡ ያለመከራ ጸጋ፤ ያለድካም ዋጋ የማይገኝ መኾኑን እንዳንዘነጋ፡ እኛ ኢትዮጵያውያንና ኢትዮጵያውያት፡ የሕማማትን ሳምንት፡ በተለየ ጥልቅና ጥብቅ መንፈሳዊ ሥርዓት እናሳልፈዋለን፤ ፋሲካውን፡ በታላቅ ጉጉት፤ የትንሣኤውንም በዓል፡ በጥልቅ ስሜት እንድንጠብቀው የሚያደርገን፡ ይኸው ይዘታችን ነው። አዎን! እኛ ኢትዮጵያውያንና ኢትዮጵያውያት፡ በጾመ ፍልሰታ፡ ለቃል ኪዳን እናታችን፡ ለቅድስት ድንግል ማርያም፤ በሰሙኑ ሕማማት ደግሞ፡ ለቃል ኪዳን አምላካችን፡ ለኢየሱስ ክርስቶስ የምንገልጸው የፍቅር ስሜት፡ ሰው ለኸነው አምላክና እርሱን ለወለደችው እናቱ ያለን ፍቅር፡ ፍጹም መኾኑን ያስረዳል።

እነዚህ፡ የሰሙኑ ሕማማት ቀኖች፡ እያንዳንዳችን፡ ኃጢአታችንን በማመንና የበደሉንን ኸሉ ይቅር በማለት፡ አምላካችን፡ እኛንም ይቅር እንዲለን፡ ንስሐ የምንገባባቸው፤ በኢትዮጵያ ላሉትና በምድር ላይ፡ በያለበት ለተበታተኑት ወገኖቻችን፤ ለአገራችንና ኢትዮጵያውያን ወገኖቻችን ለሚኖሩባቸው አህጉር፤ ለመላውም ዓለም ደኅንነትና ሰላም የምንጸልይባቸው፤ ከፈጣሪያችንም ጋር ያለንን ሕይወት ቃል ኪዳን የምናጠናክርባቸው ናቸው።

ሰሙኑ ሕማማትን፡ ከጸመ አርብዓ ቀጥለን የምንጸመው፡ መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ተጠምቆና የአርባ ቀኖች ጸሙን ፈጽሞ፡ በትምህርቱና በተአምራቱ፡ ማንነቱን ካሳወቀ በኋላ፡ ሰው ኾኖ፡ ወደዚህ ዓለም የመጣበትን፡ የመጨረሻውን ዓላማ፡ በጭንቀትና በሥቃይ የፈጸመባቸው ዕለታት የሚገኙባት ሳምንት በመኾኗ ነው።

እውነተኛው መምህር፡ ኢየሱስ ክርስቶስ፡ ለሕዝቡ ከተናገራቸው ቃላት መካከል፡ “እኔ፡ ለእውነት ልመሰክር ተወልጃለሁ፤ ስለዚህም፡ ወደዓለም መጥቻለሁ፤ ከእውነት የኾነ ኹሉ፡ ድምፄን ይሰማል። ...እኔ የዓለም ብርሃን ነኝ። ...ብርሃን ወደዓለም ስለመጣ፤ ሰዎችም፡ ሥራቸው ክፉ ነበርና፤ ከብርሃን ይልቅ፡ ጨለማን ስለወደዱ፡ ፍርዱ ይህ ነው። ክፉን የሚያደርግ ኹሉ፡ ብርሃንን ይጠላልና፤ ሥራውም እንዳይገለጥ፡ ወደብርሃን አይመጣም። እውነትን የሚያደርግ ግን፡ ሥራው፡ በእግዚአብሔር ተደርጎ እንደኾነ ይገለጥ ዘንድ፡ ወደብርሃን ይመጣል።” የሚለው ይገኛል። (ዮሐ. ፫፥ ፲፱-፳፩፤ ፳፥ ፲፪፤ ፲፰፥ ፴፯)

እንዲህ ኾኖ የመጣባቸውን እርሱን፡ ኢየሱስ ክርስቶስን፡ የአይሁድ ካህናት አለቆችና ሊቃውንት፤ የሕዝቡም ሽማግሌዎች፡ ሥልጣናቸውን፤ ክብራቸውንና ጥቅማቸውን፡ ይጠብቁበት የነበረው፡ ሰው ሠራሽ ሥርዓታቸው ሊፈራርስባቸው መኾኑን ከተገነዘቡበት ጊዜ ጀምሮ፡ ጽኑ ቅንዓት አድርገዋቸው፡ በተንኮልና በሐሰት አስይዘው፤ በአረማውያኑ ሮማውያን እጅ ሊያስገድሉት፡ ምክንያት ሲፈልጉ ቆይተው ነበር።

መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ፡ ዘለዓለማዊው የጽዮን ንጉሥ በመኾኑ፡ እንደነቢያት ቃል፡ “ሆሣዕና ለዳዊት ልጅ! በእግዚአብሔር ስም የሚመጣ፡ ቡሩክ ነው! ሆሣዕና በአርያም!” የሚለው የምስጋና ቃል፡ ከደቀ መዛሙርቱ ዘንባባ ይዘው ከተከተሉት ሕዝብ፤ ከሕፃናት ከድንጋዮች ሳይቀር እየተቀበለ፡ በአህያዋና በውርንጭላዋ ላይ ተቀምጦ፡ በፍጹም ትሕትና፡ ወደኢየሩሳሌም ከገባ በኋላ፡ “ቤቴ፡ 'የጸሎት ቤት' ትባላለች!፤ ተብሎ ተጽፎአል፤ እናንተ ግን፡ የወንበዴዎች ዋሻ አደረጋችኋት!” ብሎ፡ ቤተ መቅደሱ፡ የገንዘብ መሰብሰቢያ መደብር ያደረጉትን ሰዎች፡ ከነዕቃቸውና ገበታቸው፡ በሥልጣኑ ባስወጣበት ዕለት፡ ያ፡ የቅንዓታቸው ጽዋ ሞላ።

የት፤ በምን ሰዓትና እንዴት እንደሚይዙት፡ ከዚያች ዕለት አንሥተው፡ ይደልቱ ጀመር፤ ሰኞና ማግሰኞ ተመካክረው፡ ረቡዕ፡ ነገራቸውን ቆረጡ። እንዲያሰዟቸውም፡ ከአስቆሮቱ ይሁዳ ጋር፡ በሰላሣ ብር ተስማሙ። ከኹለቱ፡ የጸመ ድኅነት ዕለታት መካከል የመጀመሪያዋ የኾነችው፡ “ረቡዕ”፡ የምትጸመው በዚህ ምክንያት ነው። (ማቴ. ፳፩፥ ፱-፲፫።)

፩. ጸሎተ ሓሙስ/ምሴተ ሓሙስ/የሓሙስ ምሽት፡-

ፈጣሪያችንና አምላካችን ኢየሱስ ክርስቶስ፡ በተቃዋሚዎቹ ተንኩልና ኃይል ተይዞ፡ ወደሊቃነ ካህናቱ ሸንጎ ወደሮማውያን የፍርድ አደባባይ የሚቀርብበት ጊዜ እንደደረሰ አውቆ፡ ቅዱሳን ሓዋርያቱ ን፡ ለመጨረሻዋ የፋሲካ ራት ሰበሰባቸው፤ ያችም ዕለት፡ “ጸሎተ ሓሙስ”፡ ወይም “ምሴተ ሓሙስ”፡ ማለትም፡ “የሓሙስ ምሽት” በሚል ስያሜ የምትታወቀው ናት።

በዚያች ራት ላይ፡ በአራቱ ሕግ መሠረት፡ የብሉዩን (አርቤውን) ኪዳን የፋሲካ በግ ሥርዓት፡ ለመጨረሻ ጊዜ ፈጸመ፤ የአዲሱ ኪዳን ዘለዓለማዊ ሥርዓት የኾነውንም፡ የቅዱስ ሥጋውንና የክቡር ደሙን ቁርባን መሠረተ፤ ምሥጢራትን ገለጸ፤ መመሪያዎችን ሰጠ፤ በአርአያነትም አስተማረ። ይኸውም፡-

-ሲበሉ፡ ኅብስቱን አንሥቶ፥ ባርኮና ቆርሶ፡ “ይህ ሥጋዬ ነው፤ እንካችሁ ብሉ!”፥ ጽዋውንም አመስግኖ፡ “ስለብዙዎች፡ ለኃጢአት ይቅርታ የሚፈስስ፡ የአዲስ ኪዳን ደሜ፡ ይህ ነው፤ ኹላችሁ ከእርሱ ጠጡ!” ብሎ፡ የቅዱስ ቍርባንን ምሥጢርና ሥርዓት፥

-እግራቸውንም በማጠብ፡ “እኔ፡ ለእናንተ እንዳደረግሁ፡ እናንተ ደግሞ፡ እንዲሁ ታደርጉ ዘንድ፡ ምሳሌ ሰጥቻችኋለሁ!” ብሎ፡ ትሕትናን፥

-በኑዛዜውም ቃል፡ “ደቀ መዛሙርቴ እንደኾናችሁ፡ ሰዎች ኹሉ ያውቁ ዘንድ፡ እርስ በእርሳችሁ እንድትዋደዱ፡ እነሆ፡ አዲስ ትእዛዝን ሰጥቻችኋለሁ!” ብሎ፡ ፍቅርን፥

-በጌቴሴማኒ ከመይያዙ በፊት፡ “ወደፊተና እንዳትገቡ፡ ትጉ! ጸልዩም! መንፈስስ ተዘጋጅታለች፤ ሥጋ ግን ደካማ ነው፤” ብሎ፡ በሃይማኖት ቆራጥ ኾኖ፡ በጸሎት መትጋትን፡ ራሱ ፈጽሞ፥ ለእነርሱ በማሳየት ነው። (ማቴ. ፳፮፥ ፳፮-፳፰፤ ዓ-ዓ፩። ዮሐ. ፲፫፥ ፲፪-፲፯፤ ወሰ-ወ፯።)

ስሙን ሕማማት፡ ይህን ምሥጢሩን አውቀን፥ ሥርዓቱን ተቀብለንና ትእዛዙን አክብረን፥ አርአያነቱንም ተከትለን የምንኖር መኾናችንን የምንመረምርበት፥ ለእየራሳችንም ኾነ፡ ለእርሱ፡ በግብር ፈጽመን የምናሳይበት ሳምንት ነው።

ከሕማማት ሰኞ ጀምሮ እስከጸሎተ ሓሙስ ድረስ፡ በጾም ተወስነን፡ በቤተ ክርስቲያን የምናካኪደው፡ የጸሎት፥ የስግደት፥ የኅጽበት እግርና የቅዳሴ ሥርዓት፥ በእየቤታችንም፡ በጸሎተ ሓሙስ ማታ የሚዘረጋው ገበታ፥ በዚያም፡ የምንሳተፈው ኅብስት (ዳቦው)፡ ይህን የአራቱን የፋሲካ ቂጣ ያስታውሰናል። በተለይም፡ “ጉልባን”፡ ተብሎ የሚዘጋጀው ንፍር፡ መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ፡ ከጌቴሴማኒ የተክል ቦታ ጀምሮ፡ እስከመቃብሩ ድረስ፡ በተቀበላቸው የተለያዩና የበዙ ታላላቅ መከራዎች፡ የሥጋው አካል፡ እንደዚህ፡ በእሳት እንደሚከከው ቅይዋ እህል፡ መጎሣቄሉን ለማከከር፡ በኅዝን የምንቀምሰው፡ ምግብ ነው።

፪. ዕለተ ዓርብ - ስቅለት፡-

መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ፡ ሓሙስ ማታ ተይዞ፤ የአይሁድ ሊቃነ ካህናት፤ ሊቃውንትና የሕዝቡ ሽማግሌዎች፡ በሽንገታቸው ተሰብስበው፡ ሌሊቱን ሙሉ፡ ሲከስሱትና ሲወቅሱት ካደሩ በኋላ፡ በመጨረሻ፡ በመስቀል ስቅለት እንዲቀጣ፡ የበኩላቸውን ፍርድ ሰጥተው፡ ለፍርዱ አፈጻጸም፡ ወደሮማዊው ገዢ፡ ወደጲላሎስ አሳልፈው ሰጡት። አረማዊው ጲላሎስም፡ ምንም እንኳ፡ የሞት ፍርድ እንዲፈጽምበት፡ “ወንጀለኛ” ተብሎ፡ የቀረበለት፡ ኢየሱስ ክርስቶስ፡ ከሚነገርበት ክስና ውቅስ ኹሉ፡ ፍጹም ንጹሕ መኾኑን ቢያረጋግጥም፤ ከዚህም የተነሣ፡ “እኔ ከዚህ ሰው ደም ንጹሕ ነኝ!” ብሎ፡ እጆቹን፡ በአደባባይ ቢታጠብም፤ በምንም መንገድ ሊያድነው ባለመቻሉ፡ በግፍ ይሰቅሉት ዘንድ፡ “ደሙ፡ በእኛና በልጆቻችን ላይ ይኹን!” ላሉት ከሳሾቹ፡ መልሶ ሰጥቷቸው ገደሉት፤ አስገደሉት። (ማቴ. ፳፯፥ ፲፱-፳፮።)

ይህ ኹሉ የኾነው፡ ጲላሎስ፡ ኢየሱስ ክርስቶስን ሊለቅቀው ፈልጎ፡ ነገር ግን፡ ከሳሾቹን ለማስደሰት፤ ሥጋዊና ምድራዊ ሥልጣኑንም ለማቆየት ሲል፡ ከሕግ ውጪ፡ በግፍ ካስገረፈውና በዚያ ወቅት፡ በሮማውያን አገዛዝ ላይ ዐምዖ፡ የታሰረውን፡ “በርባን” የተባለውን ነፍስ ገዳይ፡ በፍርድ አስወግዶ፡ ይኸኛውን ንጹሑን እስረኛ፡ በምሕረት ሊፈታው ሞክሮ፡ ሳይሳካለት ከቀረ በኋላ ነበር።

ጌታ፡ በዕለተ ዓርብ የተቀበላቸው የመስቀል መከራዎች፡ በግፈኛ ወንጀለኛ ላይ እንኳ፡ “ይደርሳሉ!” ተብለው የማይታሰቡ ናቸው፤ ምንም በደል፤ ጥፋትና ኃጢአት እንደሌለበት፡ ከሳሾቹም፤ ፈራጁም፡ ልቦናቸው እያወቀ፡ ይህን ያህል፡ ለምን ጨከኑበት? ይሙት በቃ የተፈረደበት፡ ነፍስ ገዳዩ በርባን ተፈትቶ፡ የተራብ አጥጋቢና የተጠማ አርኪ፤ አካል አልባሽና ሕሙም ፈዋሽ፤ የእሥራት ፈቺና የባርነት ነጻ አውጪ፤ ሙት አሥነሽና ነፍስ አዳኝ የኾነው፡ የሕይወት ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ፡ “ይሰቀል!” ብሎ መፍረድና ፍርዱን በአስቸኳይ መፈጸም፡ ምን ማለት ነው? ቅድስት ነፍሱ፡ ከቅድስት ሥጋው ከመለየቷም በፊት፡ ገና፡ በመስቀል ላይ እየተሠቃየ ሣለ፡ የተራቡትን ያጠገበና የተጠሙትን ያረካ፡ ያ፡ ርኅሩኅና ቸር ጌታ፡ በድርቀት የተሰነጣጠቀ ጉረሮውን ለማርጠብ ፈልጎ፡ አንዲት የውኃ ጠብታን ቢጠይቅ፡ ያች፡ የውኃ ጠብታ እንኳ ተነፍጋው፡ መራራ ሐሞትን፡ በሰፍነግ ሞልተው፡ አፉ ላይ መጭመቅ፡ ምን ዓይነት ጭካኔ ነው?

ሰብአዊው ፍጡር፡ ለእርሱ ሊከፍለው የሚገባው ውለታ፡ ከቶ ይህን የመሰለውን ሊኾን ይገባ ነበርን? አልነበረም። ነገር ግን፡ በክፋት ጠንቅ፡ እንዲህ፡ ከመጨረሻው የጉሥቀኝና ዐዘቅት ውስጥ የወደቀውን፡ ይህንኑ፡ ጨካኝን ሰብአዊ ፍጥረት ለማዳን የሚቀርበው ቤዛ፡ በዚህ መልክ ተገልጿል፡ መሠዋት ነበረበት።

ታዲያ፡ ዛሬ ያለነው የሰው ወገኖች፡ “በዚያን ዘመን የነበሩ አይሁድና ሮማውያን፡ በጌታ ላይ እንዲህ አደረጉ!” እንላለን። ይኹን እንጂ፡ መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ፡ “እውነት እላችኋለሁ! ከኹሉ ከሚያንሱ፡ ከእነዚህ ወንድሞቼ፡ ለአንዱ እንኳ ያደረጋችሁት በጎ ሥራ፡ ለእኔ አደረጋችሁት! ካላደረጋችሁትም፡ ለእኔ ደግሞ አላደረጋችሁትም!” እንዳለው፡ እኛስ፡ በሌሎች ላይ ምን እያደረግን እና/ወይም እያላደረግን ነን? ለዚህ ጥያቄ፡ እያንዳንዳችን፡ በነፍስ ወከፍ፡ ለየላሊናችንና ለእግዚአብሔር መልስ፡ መስጠት አለብን! (ማቴ. ፳፭፥ ፴፩-፴፮።)

እርሱ፡ እኛን፡ የቃል ኪዳን ወገኖቹን፡ ከዲያብሎስ ገዢነት ነጻ አውጥቶ፥ ከኃጢአት ቀንበር ፈትቶና ከሞት ቀራኝነት አላቅቆ፡ ለዘለዓለማዊው ደኅንነት ያበቃን፡ እንዲህ ባለው፡ የመስቀል መከራዎቹ ስለኾኑ፡ “እኛስ፡ ዛሬ፡ እርሱን፡ በፍጹም ፍቅር ወድደነው፥ ድምፁንም፡ በእውነት ስምተንና ቃሎቹን ተከትለን፡ ከእርሱ፡ በቃል ኪዳን የተቀበልነውን ሃይማኖትና ምግባር እየፈጸምን፡ በከፊተልን ሕይወት እንኖራለንወይ? በእርግጥ፡ እየኖርነው ከኾነ ደግሞ፡ ከዚህ የተነሣ፡ የሚደርስብንን ፈተናና መከራ፡ እንዴት ነው እየተቀበልነው ያለነው?” ብለን፡ እየራሳችንን መመርመር ይኖርብናል።

በዚህ ዓለም፡ በእርሱ አምነውና የእርሱን ፈለግ ተከትለው የሚኖሩ ኹሉ፡ ምንም በጎ ሥራ ቢያደርጉ፡ የሚመለስላቸው ውለታ፡ ይህን የመሰለው ፈተናና መከራ መኾኑን ያውቁታል። እርሱ፡ በመስቀል ላይ እየተሠቃየ ሣለ፡ “አባት ሆይ! የሚያደርጉትን አያውቁምና ፡ ይቅር በላቸው!” ሲል፡ ያሰማው የዕርቅ ቃል፡ ዘወትር በጀርዳቸው እየደወለ፥ እንዲሁም፡ “በዓለም ሣላችሁ፡ መከራ አለባችሁ! ነገር ግን አይዟችሁ! እኔ ዓለምን አሸንፌዋለሁ!” ብሎ በሰጣቸው ቃል እየተጽናኑ፡ ከክፉዎች ሰዎች የሚመጣቸውን፡ ማናቸውንም ፈተና የሚደርስባቸውን መከራ፡ በትእግሥት በመቀበል፡ ተቃድሎአቸውን ይቀጥላሉ። በተለይ በዕለተ ግርብ የምንጸመው ጸም፥ የምንጸልዋው ጸሎትና የምንሰግደው ስግደት፡ በዚህ፡ በኢየሱስ ክርስቶስ መንፈስ ካልኾነ፥ ፋሲካችንም፡ እርሱ በመኾኑ፡ የምንፈልከው፡ በዶሮ፥ ወይም፡ በበግ፥ ወይም፡ በበሬ፥ ወይም፡ በሌላ፡ በማናቸውም ዓይነት ሥጋ ሳይኾን፡ በእርሱ ቅዱስ ሥጋና ክቡር ደም ካልኾን፡ ድካማችን ኹሉ ከንቱ ይኾናል። (ሉቃ. ፳፫፥ ፴፬፥ ዮሐ. ፲፮፥ ፴፫።)

ግርብ፡ ወደስግደቱ መጨረሻ ግድም፡ ቀሳውስቱ፡ የወይራ ቀምበጥ፡ በቀኝ እጃቸው ይዘው፡ ከቤተ ልሔም ወጥተው ይመጣሉ። የዚህ ምሳሌ፡ ኖሳ፡ በጥፋት ውኃ ጊዜ፡ የውኃውን ሙላት መጉደልና የምድራቱ የብስ መታየቱን አረጋግጣ እንድትመለስ፡ ርግብን፡ ከመርከቡ አውጥቶ በላካት ጊዜ፡ የወይራ ቀምበጥ፡ በአፏ ይዛ መጥታ፡ ያበረከተችላትን ምሥራች የሚያስታውስ ነው።

ቀሳውስቱም፡ በዚሁ መልክ፡ “በአምላካችን በኢየሱስ ክርስቶስ የመስቀል መከራ፡ ዲያብሎስ ታሠረ! ኃጢአት ተደመሰሰ! ሞት ተወገደ! የሰው ልጅ ነጻ ወጣ! ከእንግዲህ ወዲህ፡ ሰላምና ደስታ ኾነ!” እያሉ፡ የምሥራቹን ዜና፡ ለሕዝቡ መናገራቸው ነው። ለእያንዳንዱ ምእመን፡ የንስሐ ስግደትን በሚሰጡበት ጊዜም፡ ጀርባውን/ጀርባዋን፡ በምሥራቹ የወይራ ቀምበጥ የሚጠበጥቡት፡ “ኢየሱስ ክርስቶስ፡ አንተን/አንቺን፡ ለኃጢአት ስርየት ያበቃህ/ያበቃሽ፡ እንዲህ ተገርፎና የመስቀል መከራዎችን ተቀብሎ መኾኑን በማስታወስ ስገድ/ስገጂ!” ማለታቸው ነው።

፫. ገብረ ሰላም፡-

የሰንበት ፈጣሪዋና ጌታዋ የኾነው መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ፡ በሰውነቱ ሞቶ ሣለ፡ ሥጋውን፡ በመቃብር አሳድሮ፥ ነጻነትንም፡ ለማወጅ፡ በነፍሱ ወደሲኦል ወርዶ ያሳለፋት፡ የሰሙነ ሕማማት ቅዳሜ፡ “ቅዳሜ ስዑር” ተብላለች፤ በዚያን ጊዜ ብቻ፡ የሰንበት ጌታ እርሱ፡ በሥጋው ሞቶ፡ በመቃብር ያሳለፋት ስለኾነች፡ ዕለቷ፡ “ከሰንበትነቷ ተሸራለች!” ለማለት ነው፤ እንደእውነቱ ግን፡ በዕለቷ የኾነውን መለኮታዊ ድርጊት፡ አስተውለው ሲመለከቱት፡ “ጌታ፡ በመቃብር ውስጥ፡ በሥጋው ያረፈባት በመኾኗ፡ ‘የሰንበትን ቀን ትቀድሰው ዘንድ አስብ!’ በምትለው፡ በዓሠርቱ ቃላት መሠረት፡ ዕለቲቱን አከበራት እንጂ፡ አልሻራትም!” የሚያስሰኝ ነው።

ሳምንቱም፡ ለጌታ ክብር ስለተሰጠ፡ በሕማማቱ ሰሞን፡ የሙታን፡ ጸሎተ ፍትሐት አይደረግበትም፤ ይህን የመሰለው አገልግሎት፡ ከሕማማቱ አስቀድሞ፥ ወይም፡ ከትንሣኤው ቀጥሎ ባሉት ሳምንታት ይፈጸማል።

“ገብረ ሰላም በመስቀሉ! ትንሣኤሁ አግሃደ!” - “ጌታ፡ በመስቀሉ፡ ሰላምን አስገኘልን! ትንሣኤውንም በገሃድ ገለጠልን!” እያሉ፡ ካህናቱ፡ በዚህች የቅዳሜ ዕለት፡ ቄጠማ ይዘው፡ ለሕዝብ ክርስቲያን በማደል፡ ምሥራቹን ያስሰማሉ፤ ያዳርሳሉ።

+ + +